

God en Oorlog. Zoek niet, Hij is er niet!

Hazem Darwiesh

In de afgelopen weken is het Syrische regime in Damascus teruggekeerd naar zijn gebruikelijke gewoonte: het doden van mensen, deze keer in Idlib. De slachtoffers zijn meestal kinderen. In de video's zie je kleine lichamen tussen de stenen. Kinderen die schreeuwen om te overleven. Vaak zijn ze doordrenkt met bloed of rennen ze tussen het puin met stof op hun gezichten. Zij zijn op zoek naar een toevluchtsoord; weg van de bombardementen en weg van de mensen die hier net waren en nu zijn verdwenen.

We horen geen verklaringen waarin dit gedrag universeel wordt veroordeeld. Behalve misschien een enkeling, die klaagt uit schaamte. Niets of niemand ontmoedigt het criminele regime. Dit regime weet dat iedereen deze oorlog ten koste van alles wil beëindigen en zijn vluchtelingen kwijt wil, zelfs als de prijs daarvoor is het voortbestaan van dit regime met zijn moorden en slachtoffers.

'De kinderen van Idlib hebben nog steeds te maken met bloed, puin en angst'

Maar de vraag die een groot deel van de Syriërs zich opnieuw stelt met dit bloedbad - net zoals zij dat deden aan het begin van de oorlog - is: waar is God? Hoe kan het dat God het doden van kinderen op deze wijze toestaat? Wat is zijn doel daarmee? Hoe kan dit handelen van de mens begrepen worden vanuit Gods wijsheid?

Iedereen in deze oorlog in Syrië beroept zich geheel of gedeeltelijk op Gods wijsheid; claimt een monopolie op zijn wijsheid of verdedigt hem. Iedereen is hier Zijn woordvoerder of vertegenwoordigt Hem. Maar dit heeft vaak te maken met de vraagstelling naar de effectiviteit van God. Naar de vraag naar Zijn aanwezigheid bij de mensen in de donkere

kant van de oorlog. God zelf kan niet worden beschuldigd van sluwheid en het bezit van paleizen.

De aard van deze vragen en hun beperkte antwoorden en overtuigingskracht leiden ons naar de aard van het geloof in het politieke krachtenveld, zoals gelovigen dat zien en beleven. Werkt dat in het Midden-Oosten op dezelfde manier als in West-Europa? Werkt dat in dictaturen op dezelfde manier als in een open en vrije samenleving als Nederland? Zeker niet!

Onder het gezag van onderdrukkende regimes wordt God altijd afgeschilderd als almachtig, als een ander gezicht van de dictator zelf. En wij hebben niet het vermogen om tegen zo'n totaliserend regime in te gaan met slechts minimale schade. Lange tijd waren wij stil over de misdaden van dit regime en over de dagelijkse belemmeringen die het regime ons had opgelegd om ons te straffen. Op het moment dat wij opstonden tegen deze onrechtvaardigheden was

ons lot dood en ontheemding. Als de God uit het Oude Testament die boos wordt en het volk dat hij verloren waant bedreigt. Daar waar het geloof een vloek wordt in plaats van een zegen. In een goed werkende democratie heeft God geen speciale wil. Zijn wil manifesteert zich door de wensen van de gelovige individuen zelf en hun vermogen om het juiste te doen voor hen en voor de samenleving als geheel. De vraag naar de plaats en het vermogen van God wordt een kwestie van hoeveel elk individu God kan vertegenwoordigen in zijn dagelijkse zoektocht naar waarheid, gerechtigheid en schoonheid. God, de beschuldigde in het eerste geval, wordt een onschuldige God in

het tweede geval. De mens is immers is zelf verantwoordelijk. De vraag gaat niet zozeer over de aard van God als over de aard van het geloof en de aard van het systeem waarin de mens leeft. Hoe groter de mogelijkheid in elk systeem of de maatschappij om naar elkaar om te zien, te werken aan participatie en gelijkheid, hoe meer de kwestie van goddelijke verantwoordelijkheid vervangen moet worden door de kwestie van individuele verantwoordelijkheid, die de duidelijkste manifestatie is van geloof en wat geloof voor mensen betekent. De kinderen van Idlib hebben nog steeds te maken met bloed, puin en angst. Hun wereld wordt getekend door mensen die niet leven voor gerechtigheid, gelijkheid en mensenrechten. Het Syrische regime en alle landen die betrokken zijn bij deze oorlog, of zij die zich stil en afzijdig houden, raken zichzelf, hun belangen en de belangen van 'de rest van het volk'. Maar wie zijn 'de rest van het volk'? En is het niet beter voor alle betrokkenen om weg te blijven uit deze oorlog? In deze omstandigheden lijkt praten over Gods wil en verantwoordelijkheid in relatie tot politieke acties vooral een manier om de slachtoffers te miskennen en misdaden te rechtvaardigen.

Hazem Darwiesh is schrijver en journalist. In 2015 kwam hij als oorlogsvluchteling van Syrië naar Nederland.